

ת"פ 20455/11 - מדינת ישראל נגד מוחמד רشك

בית משפט השלום בטבריה

ת"פ 19-11-20455 מדינת ישראל נ' רشك
תיק חיזוני: 356373/19

בפני כבוד השופט יריב נבו
המשאימה מדינת ישראל
נגד מוחמד רشك בנסיבות עו"ד מוחמד עומר
הנאשם

ההחלטה

- לפני בקשת הנאשם לביטול כתוב האישום שהוגש נגדו בגין ביצוע עבירה שעוניינה החזקת אגרוף או סכין שלא כדין, לפי סעיף 186(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, לאחר שלטונו המשאימה לא עדמה בחובת הידוע המוטלת עליה מכוח הוראות סעיף 60(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: **החסד"פ**) ובעקבות כך לא נערך לנאים שימוע עדין טרם הגשת כתוב האישום.
- בישיבה שהתקיימה ביום 2.2.2020, טען הסגנור כי ביום 10.10.2019 נשלח מכתב ידוע לנאים אשר חזר ביום 23.10.2019 מהסבירה שהنعمן אינו ידוע בمعنى. הסגנור טען כי על מכתב הידוע נרשמו שתי כתובות, אחת מהן נרשמה בכתב יד, ולא ידוע לאיזה מבין הכתובות הללו נשלח מכתב הידוע. לדבריו, המשאימה לא עשתה מאמץ על מנת למשש את זכות הנאשם להיליך שימוע הוגן, בזכות שהיא מהותית ולא טכנית. הסגנור הפנה להנחיות פרקליט המדינה, לפיהן שעה שמכتب ידוע חוזר מסבירה שהنعمן אינו ידוע, על המשאימה לפעול על מנת שהמכتب יגע ליעדו. לשיטת הסגנור, במקרה דנן נפל פגם מנהלי בהחלטתה של המשאימה להגיש כתוב אישום ונשאלת השאלה כיצד ניתן לתקן את הפגם. הסגנור סבור כי מאחר שהנאשם נעדר עבר פלילי שימוע בדיעד אינו יכול לרפא את הפגם שנפל, ולכן יש לבטל את כתוב האישום.
- ב"כ המשאימה השיב כי מכתב הידוע נשלח עדין ובהתאם להוראות סעיף 60א(ג) לחסד"פ, לפי רואים בהודעת ידוע שנשלחה בדואר רשום כאלו הומצאה עדין גם ללא חתימה על אישור המסירה. המשאימה הפנתה לאבחנה הקיימת בין מצב שבו לא נשלחה הודעה הידוע כלל, לבין מצב שונה שבו נשלחה הודעה הידוע ונעשה מאמץ סביר על ידי המשאימה. המשאימה סבורה כי בשני המקרים אין מקום להורות על ביטולו של כתוב האישום שעה שניתן לתקן את הפגם באמצעות מידחים אחרים.
- לגוף של עניין טענה המשאימה כי הודעה הידוע נשלחה לנאים בדואר רשום לאחר שנבדקה כתובתו העדכנית. תחילת כללה ההודעה כתובות ממוחשבת (ראש אל עמוד), אך המשאימה בדקה והוסיפה בכתב יד את עמוד 1

כתובתו המעודכנת של הנאשם (ענאתה החדשה) ולשם שלחה את מכתב הידוע, בדואר רשום, ובמעטפה סגורה. המאשימה צירפה העתק בדבר הדואר שנשלח לנאם (נספח א') ודו"ח מעקב משלוחים (נספח ב'). עוד נטען כי המאשימה לא הסתפקה בבדיקה מעקב משלוח בדואר ישראל וערכה בדיקה נוספת נסافت כדי לוודא האם הנאשם העתיק את מקום מגוריו על מנת לשלוח מכתב ידוע נוסף. בדיקה זו העלתה כי נכון ליום 29.10.2019 לא שונתה כתובתו של הנאשם. בהקשר זה, צירפה המאשימה רשימת כתובות של הנאשם (נספח ג'). כתובות האישום, לדבריה, הוגש ביום 10.11.2019.

5. המאשימה מבקשת לדוחות את טענת הסגגור לפיה כתוב האישום הוכן לפני שנודיע לה מה עלה בגורל מכתב הידוע, ואת טענותו לפיה לא ידעה למי מבין שתי הכתובות נשלח המכתב. המאשימה אינה חולקת על זכות הנאשם לשימוש, אך זו אינה זכות מוחלטת. במקרים מסוימים יש לאזנה מול מכלול הזכויות והאינטרסים. המאשימה הפנתה לפסקה רלוונטיית ולדוקטרינת הבטולות היחסית, וטענה כי במקרה דנן ניתן לרפא את הפגם באמצעות עירכת שימוש בדיעד, ללא שיבוטל כתוב האישום.

האם הופרה חובת הידוע:

6. במקרה דנן אין מחלוקת בין הצדדים כי מכתב ובו הودעה על העברת חומר החקירה לידי היחידה החוקרת נשלח לנאם וחזר ביום 23.10.2019 מהסיבה שהنعمן אינו ידוע במען. נשאלת השאלה האם בכך מילאה המאשימה חובתה. הליך הידוע זכות השימוש מעוגנים בסעיף 60א' לחס"פ, הקובלע בזו הלשון:

"**(א) רשות התביעה שאליה הועבר חומר החקירה הנוגע לעבירה פשע תשלח לחשוד הודעה על כך לפי הכתובת הידועה לה, אלא אם כן החלטת פרקליט מחוז או ראש יחידת הבעיות, לפי העניין, כי קיימת מניעה לכך.**"

7. לשון סעיף 60א(א) הנ"ל מדברת על כתובתו "הידועה" של הנאשם. סבורני כי הפרשנות שיש ליתן למונח זה הינה פרשנות תכליתית ולאו דווקא פורמלית, היינו אין לראות בכתב הידוע כczzo הרשמה דווקא במשרד הפנים אלא הכתובת אשר הлечה למעשה הייתה נתונה בידי המאשימה, ועל פי מכלול הנתונים שברשותה היא זו אשר בה מתגורר הנאשם. מיותר לציין כי בהיעדר ראייה אחרת ביחס לכתובת בה מצוי הנאשם, ברירת המחדל תהיה כתובתו הרשמה במשרד הפנים.

8. באשר לזכות השימוש המועוגנת אף היא בסעיף 60א(ד) לחס"פ נקבע כך:

"**(ד) חשוד רשאי, בתוך 30 ימים מיום קבלת ההודעה, לפנות בכתב לרשות הבעיות כאמור בסעיף קטן (ב), בבקשת מנומקתו, להימנע מהגשת כתב אישום, או מהגשת כתב אישום בעבירה פלונית; פרקליט המדינה, פרקליט המחוז, ראש יחידת הבעיות או מי מהם הסמיכו לכך, לפי העניין, רשאי להאריך את המועד האמור.**"

9. כאמור זכות השימוש הינה זכות יסוד שנועדה לאפשר לחשוד בעבירה מסווג פשע לשטווח את טענותיו לפני הרשות המוסמכת טרם תחיליט, אם יש מקום להעמידו לדין. יש לקיים את השימוש מראש כדי שיגשים את

תכליותו באופן מיטבי, ראו לדוגמה בבג"ץ 1400/06 **הטעואה למען איות השלטון בישראל נ' מלא מקום ראש הממשלה**, פסקה 15 (6.3.2006); ראו גם דפנה ברק-ארץ "זכות הטיעון - בין צדק פרודורי לעילות" ספר א/or 817 (אהרן ברק, רון סוקול ועודד שחם עורכים, 2013)).

10. בעניינו, כפי העולה מtgtובת המאשימה, מכתב הידוע הראשון נשלח לכתובת העדכנית של הנאשם וזאת לאחר שנעשתה בדיקה על ידי המאשימה. tgtובת המאשימה עולה כי היאفعلה בהתאם לפרשנות התכליתית של הוראת החוק ולא הסתפקה במשלו כמי הכתובת הפורמלית, אלא בדקה ושלחה את ההודעה לכתובת העדכנית. לנוכח האמור, סבורני כי המאשימהفعلה כפי המוצופה ממנה.

11. יש להזהר בקביעתאמת מידת מחמירה המוטלת על המאשימה שעה שלא אחת קיימים נאים אשר מחייבים כתובות תדייר, בפרק זמן קצר מבלי לעדכן הדבר במשרד הפנים, ואת אופן פעולות המאשימה ביחס לכך יש לבחון באמצעות סבירות הפעולה המנהלית. לאור כל שпорט עד כה הרי לטעמי יצאת המאשימה חובהה שעה שלשלחה את המכתב לכתובת העדכנית הידועה של הנאשם ולא הסתפקה במשלו לכתובת הראשונה.

12. מעבר לנדרש, גם אם הייתה קובע כי המאשימה לא עמדה בחובתה שאלת נפרדת היא מה הנפקות של הפרה זו. הסוגיה אם הפרה של חובת הידוע הקבועה בסעיף 60א הנ"ל מצדיקה ביטול אישום, העסיקה רבות את בתי המשפט ואף קיימות החלטות שונות לכך ולכאן. יודגש כי המחוקק לא קבע בסעיף 60 א', כי הפרת חובת הידוע או פגיעה בזכות השימוש מחייבים ביטול האישום. ההחלטה בדבר העמדת חשור לדין אינה החלטה מנהלית, אשר במקרה ונפל בהחלטה מנהלית זו פגם יש להבחין בין פגם בהליך לבין תוצאות הפגם, הכרעה תtabביס על דוקטרינת הבטלות היחסית. דוקטרינת הבטלות היחסית ישמה אף בהלים הפליליים ושוי להחילה בהתאם לנטיותיו הפרטניות של המקירה, בין היתר יש לבחון את נסיבות המקירה, חומרת ההפרה, דרישה התקיפה והנזק שעלול להיגרם לאינטראס הציבורי תוך איזון בין הצדוק הפרט.

13. במקרים בהם זכות השימוש הופרה יש לבחון האם לצורך שימוש מאוחר מוצדק לבטל את כתוב האישום, או שמא ניתן לקיים שימוש הוגן ועוני מבליל לבטל האישום, תוך עיכוב מתן תשובה הנאשם לאישום עד לשימוש השימוש. לכוארה ניתן " לרפא" את הפגם של אי קיום חובת השימוש בעריכת שימוש בדיעבד, מתוך תקווה שהמאשימה תשמע את הנאשם בנפש חפוצה, כאילו לא הוגש עדין כתוב אישום, ואם המאשימה תשוכנע כי יש ממש בעונאות לבטל את כתוב האישום. בהקשר זה קבע בית המשפט המחויז בירושלים בע"פ (מח-ים') 06/06/30541 מדינת ישראל נ' יצחק כהן (2007), כדלקמן:

"... את תוכאות הפרת חובת הידוע יש לבחון, אפוא, בהתאם לעקרונות תורה הבטלות היחסית. במסגרת בוחנה זו יש לשקל, בין השאר, את חומרת ההפרה של חובת הידוע בזיקה לתכלית החוקית של זכות השימוש של החשור בפליליים, את הנזק שיוסב למשיבים אם השימוש בעוניים יעריך בצלו של כתב-אישום תלוי ועומד, ואת הפגיעה הצפיה באינטראס הציבורי אם יבוטל האישום עד למיצוי הליך השימוש. אין חולק, כי הפרת חובת הידוע פוגעת בזכות השימוש של החשור, וכי הסuds הרואו בנסיבות אלו הוא בראש ובראשונה מתן אפשרות לשימוש מאוחר. השאלה שבמוקד המחלוקת היא האם לצורך השימוש המאוחר מוצדק לבטל את האישום, או שמא ניתן לקיים שימוש הוגן ועוני מבליל לבטל האישום תוך עיכוב מתן תשובה הנאשם לאישום

עד לסיום השימוש. סבירים אנו, כי איזונם של כל השיקולים הרלבנטיים מביא למסקנה, כי ניתן לרפא את הפגם של הפרת חובת הידוע בעריכת שימוש מאוחר מבלתי שהיא צורך בביטול האישום.

ראשית לכל, תכילת סעיף 60א לחוק הנה ליתן לחשוד בעבירות פשע הזדמנות לשטוח טענותיו לפניה רשות התביעה, בכדי למנוע פגעה אפשרית בשמו הטוב ובמעמדו. כאשר מחמת תקלת הופרה חובת הידוע וכפועל יוצא נזקה זכות השימוש, יש בשימוש מאוחר, אף אם כתב-האישום נותר תלוי ועומד, משום מתן הזדמנות לחשוד להשמעת טיעוניו בנדון, ואם ישכנע את רשות התביעה שלא היה מקום להגיש נגדו כתב-אישום, חזקה שזו תחזור בה מהאישום בהקדם.

יתר-על-כן: החלטה של ראש רשות התביעה - כמו פרקליט מחוז או ראש יחידת תביעות במשטרת - להעמיד חשוד לדין, אינה דבר של מה בכרך, והוא נסמכת, לאחר שיקול-דעת ומחשבה, על תשתיית של ראיות לכואורה שיש בהן כדי להביא להרשעה מעבר לספק סביר. ההחלטה שכזו אין לבטל אך מחמת הפרת חובת הידוע, כל אימת שניתן לרפא את הפגם בעריכת שימוש מאוחר, כי חזקה שיקויים בלב חוץ ואוזן קשובה. אם יסביר מי קיבל את ההחלטה על העמדה לדין, כי יש בטיעוני הנאשם מהלך השימוש כדי לשנות את ההחלטה, חזקה שיקבל החלטה עניינית לחזור בו מהאישום. הטענה, כי פתיחותו של פרקליט מחוז או ראש ענף תביעות לקבל את טיעוני הנאשם בשימוש תהא מצומצמת יותר בשעה שתליו ועומד כתב-אישום, לעומת מקרה שבו בוטל האישום, מטיילה דופי חסר יסוד ביישרתם של ראשי התביעה ורומזת על היותם מושפעים משיקולים בלתי ענייניים. על-כן, לא נגע אינטראם אמייתי של הנאשם בקיומו של שימוש מאוחר,

כל עוד מעוכב המשפט עד למצוי הליצי השימוש..."

14. בצד גישה זו ניתן למצוא מספר פסקי דין בהם הורו על מחיקתם של כתבי אישום תוך שימוש דגש כי קיים הבדל משמעותי בין קיומו של שימוש שעיה שתיק פלילי תלוי תליו ועומד נגד הנאשם, לבין קיומו של שימוש בטרם הגשת האישום, וכי רק בדרך זו תפנים המאשימה את חובתה לקיים את הוראות סעיף 60א הנ"ל (תפ"ח (מח' ת"א) 1199/05 מד"י נ' פולנסקי (2007) ; תפ"ח 1138/05 (מח' ת"א) מד"י נ' ארץ (2007)).

15. סדרי הדין נועדו לשרת את מטרות ההליך הפלילי ובهن גילוי האמת. לו היה הסניגור מעלה טענה משמעותית לגוף העניין, היינו טענה הנוגעת לתיק גופו, לפחות בנסיבות הקונקרטיות של אישום זה, אם היה מתקיים הлик של שימוש טרם הגשת האישום - מסתמא לא הייתה המאשימה מגישה את האישום כלל, היה מקום לתת משקל יתר לטענה. ואולם, הטענה נגעה אך ורק לפני הפורמלי של הפרת חובת הידוע, ולא הוועלה בפני כל טיעון מהותי לעצם השימוש.

16. במקרה דין, לאחר שעינתי בנסיבות התביעה ובתגובה המאשימה, שוכנעתי כי המאשימה קיימה את החובה המוטלת עליה מכוח הוראות סעיף 60א' לחס"פ ושלחה את הודעתה הידוע לנאשם לכתובות העדכנית אשר הייתה ברשותה, ואף ערכה בדיקה נוספת שנהאשם לא עבר למקום מגורים אחר. נכון כל האמור לעיל, יש לדחות את התביעה ככל שהוא נוגעת לسعد המבוקש דהינו ביטולו האישום. עם זאת, שם שהצעה אף המאשימה בתגובהה, ראוי כי שימוש זה יתקיים בדיעד, על פי הכללים המקובלים, תוך מתן הזדמנות מלאה לנאשם לפרוש את מכלול השיקולים וההיבטים הנדרשים לעניין, ושקילת הדברים לבב פתוח

ובנפש חפוצה. לנוכח האמור, הבקשה נדחתת.

החלטה מועבר לצדדים.

ניתנה היום, ט"ז שבט תש"פ, 11 פברואר 2020, בהעדר
הצדדים.